

Beskæftigelsesudvalget

Sagsnr.
2013-11426

Doknr.
171224

Dato
20-11-2013

Folketingets Beskæftigelsesudvalg har d. 11. november 2013 stillet følgende spørgsmål nr. 79 (alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Christian Juhl (EL).

Spørgsmål:

- ”Vil ministeren oplyse, idet der henvises til ministerens besvarelse af spørgsmål S 252:
- 1) Hvor mange af de nævnte 330.000, der er i arbejde trods det "begrænsede incitament"?
 - 2) Hvorfor tror ministeren, at mange arbejder trods dette "begrænsede incitament"?
 - 3) Finder ministeren ikke, at kravet om rådighed og risiko for karantæne har nogen betydning for, om det kan betale sig at arbejde?
 - 4) Finder ministeren ikke, at den begrænsede dagpengeperiode og forhøjede periode har nogen betydning for, om det kan betale sig at arbejde?
 - 5) Finder ministeren ikke, at den sociale status, der er i at tjene sin egen løn, har nogen betydning for, om det kan betale sig at arbejde?
 - 6) Finder ministeren ikke, at det sociale samvær med kolleger har nogen betydning for, om det kan betale sig at arbejde?
 - 7) Vil ministeren redegøre for, hvordan udviklingen for dækningsgraden har været de sidste 15 år set i lyset af, at det oprindelig var hensigten, at dagpengene skulle udgøre 90 pct. af lønnen - dog max. xxx kr., set som:
– dækningsgraden de enkelte år?
– antallet af ledige, der har fået max. beløbet i tal og i pct. af ledige?
 - 8) Vil ministeren redegøre for, hvordan dagpengemaksimum har udviklet sig i kr. og i realværdi, dvs. i forhold lønudviklingen?
 - 9) Hvad er ministerens mening om denne udvikling?"

Svar:

Svar på spørgsmål 1:

Det fremgår af minbesvarelse af spørgsmål S 252, at ca. 330.000 personer i dag har en nettokompensationsgrad over 80 pct. Dette tal falder til ca. 250.000 personer, i takt med at skattereformen fra 2012 bliver fuldt indfaset.

En nettokompensationsgrad på over 80 pct. vil sige, at den disponible indkomst som fx dagpengemodtager udgør mere end 80 pct. af den disponible indkomst, man har som beskæftiget. Den disponible indkomst er det, man har til rådighed til husleje, mad, tøj osv., når skatten er betalt.

Personer med en nettokompensationsgrad på mere end 80 pct. kan siges at have en forholdsvis svag økonomisk tilskyndelse til at arbejde. Man skal dog være opmærksom på, at der ikke findes et eksakt mål for den økonomiske tilskyndelse til at arbejde, og at en svag økonomisk tilskyndelse kan defineres på flere forskellige måder.

Langt hovedparten af de ca. 330.000 personer, der i dag har en nettokompensationsgrad over 80 pct. og dermed kan siges at have en forholdsvis svag økonomisk tilskyndelse til at være i arbejde, erbeskæftigede.

Som det fremgår af tabel 1, er ca.200.000 af personerne fuldt beskæftigede, svarende til knap 60 pct. af gruppen. Til sammenligning er knap 80 pct. af gruppen med en nettokompensationsgrad på 80 pct. eller derunder fuldt beskæftigede.

Tabel 1. Personer fordelt efter nettokompensationsgrad og arbejdsmarkeds-tilknytning, 2013

	Nettokompensationsgrad over 80 pct.		Nettokompensationsgrad på 80 pct. eller derunder	
	1.000 personer	Andel, pct.	1.000 personer	Andel, pct.
Fuldt beskæftigede	199	59,8	1.562	78,6
Delårsbeskæftigede	87	26,0	192	9,7
Fuldt ledige m.fl.	40	12,0	152	7,6
Efterløn	7	2,2	81	4,1
Alle	333	100	1.986	100

Anm.: På grund af afrunding kan der være afvigelse mellem summen og totalen. Beregninger af nettokompensationsgrader baserer sig på detaljerede oplysninger om 18-64-årige i befolkningen, som opdeles efter deres arbejdsmarkedstilknytning. Der skelnes mellem fuldt beskæftigede, delårsbeskæftigede, fuldt ledige m.fl. og efterlønsmodtagere (selvstændige, studerende og førtidspensionister m.fl. indgår ikke i beregningerne). Beregningerne er foretaget på registeroplysninger for 2011, der er fremskrevet til pris- og lønniveauet i 2013. Der henvises i øvrigt til *Fordeling og incitament* 2013, Økonomi- og Indenrigsministeriet, juli 2013, for en dokumentation af beregningerne af nettokompensationsgrader.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets beregninger på lovmodellen.

Det kan indikere, at der generelt er en positiv sammenhæng mellem en persons økonomiske incitament til at være i beskæftigelse, og om personen rent faktisk er i beskæftigelse. Dette bekræftes også af en række studier på danske såvel som udenlandske data.

Svar på spørgsmål 2-6:

Den økonomiske tilskyndelse er ikke det eneste, der afgør, om en person er i beskæftigelse eller ej.

Det skal blandt andet ses i lyset af, at fx dagpenge eller kontanthjælp ikke uden videre kan vælges som alternativ til beskæftigelse som følge af rådighedsforpligtelsen i dagpenge- og kontanthjælpssystemet. Det samme gælder reglerne om karantæne i dagpengesystemet, hvor man fx ikke kan modtage dagpenge de første 3 uger, hvis man selvforskyldt er blevet ledig.

En række andre forhold vil også have betydning for, at nogle er i beskæftigelse, selv om de økonomisk set har meget lidt ud af det. Det gælder fx tilfredsstillelsen ved at bidrage aktivt på arbejdsmarkedet, betydningen af at kunne forsørge sig selv, herunder den sociale status, dette kan være forbundet med, og det sociale samvær med arbejdskolleger. Samtidig kan det at være i arbejde bane vejen for et bedre lønnet job over tid.

Dagpengereformen fra foråret 2011 styrker den økonomiske tilskyndelse til at være i beskæftigelse. Med *Aftale om midlertidig arbejdsmarkedsydelse* mellem regeringen og Enhedslisten fra maj 2013 sikres en mere glidende og nænsom indfasning af dagpengereformen. Med aftalen undgår man også, at en stor gruppe mennesker opbruger dagpenge retten nogenlunde samtidigt.

Nårdagpengereformen er fuldt indfaset, vil retten til dagpenge være opbrugt efter to år i stedet for fire år. Det betyder, at alternativet til beskæftigelse efter to års ledighed vil være kontanthjælp. Da kontanthjælpen typisk er lavere end dagpengene – og desuden afhænger af formue og ægtefælles indkomst¹ – vil det styrke den økonomiske tilskyndelse til at være i beskæftigelse.

Svar på spørgsmål 7-8:

Ifølge dagpengereglerne udbetales dagpenge med 90 pct. af den hidtidige indkomst, dog højst med et maksimumbeløb på ca. 208.000 (2013-niveau). De 90 pct. er opgjort brutto, dvs. før skat (dog efter arbejdsmarkedsbidrag af lønnen). Ved opgørelser af dagpengenes reelle dækning og ved opgørelser af incitamentet til arbejde er det relevante en sammenligning af den disponible indkomst ved beskæftigelse med den disponible indkomst som modtager af overførselsindkomst. Derfor er dækningsgraden nedenfor defineret som forholdet mellem den disponible indkomst for en dagpenge-modtager og den disponible indkomst for en fuldtidsbeskæftiget LO-arbejder med gennemsnitlig indkomst.

Dækningsgraden for en LO-arbejder med gennemsnitlig løn var i 1998 knap 74 pct. og er i 2013 ca. 70 pct., jf. tabel 2. Dækningsgraden faldt gennemgående frem mod 2008, men er steget lidt siden. Niveauet skal ses i lyset af, at der ved dette lønniveau udbetales dagpenge med maksimumbeløbet, dvs. med mindre end 90 pct. af hidtidig indkomst.

¹ Med virkning fra 1. januar 2014 udvides den gensidige forsørgerpligt for ægtefæller til også at gælde visse samlevende/samboende par.

Tabel 2. Dagpengemaksimum, realudvikling i dagpengemaksimum, dækningsgrader for dagpengemodtagere og andel af dagpengemodtagere, der modtager dagpenge under maksimum 1998-2013

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Dagpengemaksimum (1.000 kr.)	140	144	148	153	157	162	167	170
Dagpengemaks (indeks 1998 = 100)	100,0	102,6	105,9	109,3	112,3	115,8	119,1	121,6
Realudvikling i dagpengemaks, løninflator (indeks 1998 = 100)	100,0	99,7	99,4	99,1	98,8	98,5	98,2	98,0
Realudvikling i dagpengemaks, forbrugerprisdeflator (indeks 1998 = 100)	100,0	100,1	100,4	101,2	101,5	102,6	104,3	104,5
Dækningsgrad, pct. ¹⁾	73,6	72,3	72,4	72,2	71,4	71,9	68,5	69,6
Andel af dagpengemodtagere, der får dagpenge med maksimal sats ²⁾	72	74	74	74	75	75	73	72

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dagpengemaksimum (1.000 kr.)	173,0	178,0	183,0	189,0	196,0	199,0	205,0	208,0
Dagpengemaks (indeks 1998 = 100)	124,0	127,0	130,7	134,8	139,8	142,4	146,5	148,9
Realudvikling i dagpengemaks, løninflator (indeks 1998 = 100)	97,7	97,4	97,7	97,5	97,2	97,2	96,9	96,9
Realudvikling i dagpengemaks, forbrugerprisdeflator (indeks 1998 = 100)	104,6	105,4	104,9	106,8	108,2	107,3	107,8	108,4
Dækningsgrad, pct. ¹⁾	69,2	68,3	66,8	67,3	69,3	70,2	71,2	70,3
Andel af dagpengemodtagere, der får dagpenge med maksimal sats ²⁾	72	74	78	80	78	74	71	

Noter: 1) Dækningsgrader er beregnet på basis af familietypeberegninger og opgjort efter-skat. Indkomsten for dagpengemodtageren er beregnet på basis af lovgivningssatsen (maksimale dagpenge). Indkomsten, der sammenlignes med, er den disponible indkomst for en gennemsnitlig LO-arbejder. Lønindkomsten for en LO-arbejder i 2013 er baseret på en fremskrivning af den gennemsnitlige løn i 2012.

2) Dagpengemodtagere under dagpengemaksimum inkluderer dimittender og deltidforsikrede. Opgørelserne er behæftet med en vis usikkerhed, da datagrundlaget i nogle tilfælde kan være ufuldstændigt. Der findes ikke sammenhængende statistik for hele perioden for både antal fuldtidsledige og antal modtagere af arbejdsløshedsdagpenge i løbet af et kalenderår opdelt på, om der er udbetalt dagpenge efter maksimumsatsen eller ej.

Kilde: Beregninger på familietypermodellen, Danmarks Statistik samt lovmodelberegninger.

Andelen af dagpengemodtagere, der har modtaget maksimale dagpenge, har ligget forholdsvis stabilt på 70-75 pct. over hele perioden undtagen i årene 2009-2010, hvor andelen var lidt højere, højest i 2009 med ca. 80 pct.

Udviklingen i dækningsgraden og andelen af dagpengemodtagere, der modtager dagpenge under maksimum, skal fortolkes med forsigtighed, da udviklingen blandt andet er konjunkturfølsom.

For så vidt angår dækningsgraden, spiller det også en rolle, at reguleringen af overførslerne sker på baggrund af lønstigningerne to år tidligere, og at der over perioden er sket en lempelse i beskatningen af arbejdsindkomst. Opgørelsen af andelen, der modtager maksimale dagpenge, vil desuden være følsom overfor ændret dimittendledighed.

Dagpengemaksimum var ca. 140.000 kr. i 1998 og ca. 208.000 kr. i 2013. Beløbet er således steget med ca. 49 pct. Realt – dvs. opgjort i faste priser – er dagpengemaksimum steget med ca. 8 pct. over perioden, svarende til ca. ½ pct. årligt.

Opgørelsen viser, at den gennemsnitlige lønudvikling for en LO-arbejder har været lidt større end udviklingen i dagpengemaximum. Denne udvikling afspejler, at den årlige regulering af satserne for overførselsindkomster typisk ligger 0,3 pct.point under lønstigningstakten, jf. satspuljeforliget.

Svar på spørgsmål 9:

Jeg hæfter mig ved, at der over perioden har været en stigning i de disponible indkomster for dagpengemodtagere, og at fremgangen i de disponible indkomster for beskæftigede har været højere, bl.a. som følge af lempelserne i beskatningen af arbejdsindkomst, jf. også kapitel 3 i *Fordeling og incitament* 2013. Udviklingen betyder, at den økonomiske tilskyndelse til beskæftigelse er øget, hvilket er glædeligt.

Med venlig hilsen
Margrethe Vestager